

ראש הישיבה נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

האבן הראשונה בבית המקדש

אנו נמצאים בימים אלה בעיצומם של תשעת הימים. אנו נוהגים מנהגי אבלות. אלו ימים של תוכחה, לכאורה. אנו מרגישים את החורבן, הגלות והקושי. אך אל לנו להישאר רק בקשיים. עלינו לדעת שחבתן של ישראל גרמה גם את הצרות והקשיים. המצרים של 'ימי בין המצרים', הם כמו המצרים של ישראל "הבאים מצרימה". כשם שבמצרים מנה הקב"ה את ישראל משום חבתו, כך גם ימי בין המצרים הם חלק מהחיבה של הקב"ה לישראל. בימים אלה אנו צריכים לזכור שהקב"ה אוהב אותנו ורוצה בטובתנו, ובעיקר - מאמין בנו. הקב"ה נותן לנו כוחות. לכל אחד ואחד מאיתנו יש שם, שמלמד שהקב"ה מחבב אותנו. הקב"ה נתן לכל אחד תפקיד, ויחד עמו את הכוחות למלא את התפקיד בצורה הטובה והגדולה ביותר. אם רק יאמין האדם בעצמו - יוכל למלא את תפקידו בצורה גדולה. אל לנו לראות ימים אלו כימים של יאוש, של אמירת "אין סיכוי". אדרבה, אלו ימים של תקווה גדולה, ושל הכרת האמן שהקב"ה נותן לנו.

הדברים הללו נכונים תמיד, ובמיוחד בדור שלנו. הזכרנו פעמים רבות, שאנו חיים בדור מופלא. בכל יום אנו פוגשים מציאות חדשה, "חדשים לְקָרִים רָבָה אֶמְוֹנָתָךְ" (איכה ג', כ"ג). בדור המופלא הזה, חשוב להדגיש שוב ושוב את "חבתן של ישראל". אנו קוראים השבת את פרשת דברים, שמלאה בתוכחות לישראל. בתוך הפרשה אנו מזכירים את "איכה" (דברים א', י"ב): "אֵיכָה אֶשָׂא לְבַדִּי קֶרְחָכֶם וּמִשְׁאָכֶם וְרִיבְכֶם". אף על פי כן, אנו צריכים לזכור שהמגמה של התוכחות ושל החורבן איננה העונש. גם התוכחה באה משום חבתו וכבודו של ישראל. אנו צריכים לצאת מהפרשה עם ההבנה של "כבודן של ישראל".

הבנה זו עולה מדברי ה"שפת אמת" על דברי רש"י בתחילת חומש שמות (תרל"ז): "ברש"י: חזרו ומנאם להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים... ומה ענינו לכאן, והפשוט הוא לאשר ירדו גלות בא הכתוב להגיד כי לא ה' על ידי שנאה ח", רק מאהבה, כמו שאמרו במדרש: "ואוהבו שחרו מוסר" כו', וההודיע חיבתו כו'".

מדוע כאן חשוב להזכיר את חבתן של ישראל? מפני שכאן מסופר על הירידה לגלות. חשוב להדגיש שהגלות לא באה מתוך שנאה, אלא מתוך אהבה. האוהב מוכיח את אוהבו. התוכחה והמוסר מלמדים על אמן. מוכיחים אדם כאשר מאמינים ביכולת שלו לתקן בצורה גדולה ועליונה. זו המגמה של הגלות, של התוכחה שבחומש דברים, ושל חורבן הבית שאנו מציינים בימים אלה.

אנו צריכים לחוש בחסרון הגדול של המקדש, לכאוב את הצורה שבה עם ישראל מופיע, לכאוב את התורה המושפלת. הכוזרי מבאר שהמקדש הוא הלב של עם ישראל. כשהלב פועם, כל הגוף חי. כשהלב מפסיק לפעום - הגוף כולו מתפורר. כך אנו בגלות, אומה מתפוררת. אולם, מצד שני, אנו כבר בתחילת הדרך של הגאולה, של בנין בית המקדש. הרמב"ם בדבריו על מצות בנין בית הבחירה, מזכיר את כל המקומות שהיה בהם המשכן. כל התהליך שהוביל לבנין בית המקדש הוא חלק מביית המקדש. כך גם בבנין הבית השלישי, כל מה שהוביל לבנין הבית הוא חלק מהבית. אנו נמצאים עכשיו בתקופה של ההכנה לבנין בית המקדש.

בספר הכוזרי כותב (ה', כ"ז): "כי ירושלים אמנם תבנה כשיכספו בני ישראל לה תכלית הכסף עד שיחוננו אבינה ועפרה". בנין ירושלים תלוי בכיסופים של עם ישראל לבנייתה.

ככל שמדרגתו של עם ישראל תהיה עליונה יותר, ככל שהאחדות בקרבנו תהיה גדולה יותר - כך ירד אלינו בית המקדש כפרי בשל, כפשוטו או כמדרשו. בית המקדש הוא תוצאה של המצב של עם ישראל. המצוה לבנות את בית המקדש מתחילה בכך שנהיה מוכנים לבית המקדש. במוכנות נפשית, בהבנה מהו בית המקדש, ובעיקר - בכך שכל עם ישראל יהיה מאוחד וירצה את בית המקדש. אם רק חלק אחד, ציבור אחד מעם ישראל רוצה את בית המקדש - אין בכך די. אנו צריכים לחבר את כל עם ישראל אל הכיסופים לבית המקדש. הכיסופים יבואו מתוך ההבנה כמה חשובה האחדות של עם ישראל, שמופיעה במקדש. כמה חשובים לנו הקרבתו, שכל עם ישראל מקריב כאחד. בית המקדש לא יכול לבוא בלי שיש אחדות עמוקה בעם ישראל. זה השלב הראשון. מי שרוצה להיות שותף בבנין בית המקדש - זו האבן הראשונה שעליו להניח - האחדות.

אחדות מתחילה בחיים הפשוטים, בכך שאנו מוחלים למי שפגע בנו, בכך שאנו נמנעים מריב ומדון, מטינה וקנטרונות. מתוך כך באים לאהבת ישראל כללית, לאחדות בכלל עם ישראל, "כאיש אחד בלב אחד".

על גבי האחדות יבוא התיקון המוסרי, השיבה לתורה ולמצוות, לאהבת ה' ויראתו. כשנהיה מוכנים - הקב"ה כבר ידע איך להביא אלינו את בית המקדש. איננו יודעים איך ייבנה בית המקדש, אך אנו יודעים מה אנו יכולים לעשות כדי לקרב זאת - להתאחד, ולהיות באהבת חנינם.

מתוך השיעור שהועבר ב-1 באב תשע"ח. השיעור המקורי נמצא באתר הישיבה.

פינת הילדים

1. מה רומזים לנו שמות התחנות של עם ישראל במדבר?

2. מה הקשר לקריאה בתשעה באב?

3. מדוע חשב משה להילחם בעוג מלך הבשף?

חשינות חיפוש כפרה וברכה

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חזרים כחוזר הכא...

"איכה אשא לבדי... משאכם" - היינו שהעמים על עצמו לכלכל, להנהיג ענייני גמילות חסדים. אבל טורח לימד חוקי ה' ותורתיו זה לא נחשב למשא כלל - במקום סיוע מלמעלה אין עייפות ואין כושל" (הנציב מולו"ן, "העמק דבר" דברים א, יב)

